

ОБЛІК І КОНТРОЛЬ СУБ'ЄКТІВ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ

ACCOUNTING AND CONTROL OF SMALL ENTERPRISES IN A PANDEMIC CONDITION

УДК 657.1

<https://doi.org/10.32843/bses.64-24>**Даценко Г.В.**

д.е.н., доцент кафедри
обліку та оподаткування
Вінницький торговельно-економічний
інститут
Київського національного торговельно-
економічного університету

Кудирко О.М.

к.е.н., доцент кафедри
обліку та оподаткування
Вінницький торговельно-економічний
інститут
Київського національного торговельно-
економічного університету

Datsenko Ganna

Vinnitsia Institute
of Trade and Economics
of Kyiv National University
of Trade and Economics

Kyurko Olena

Vinnitsia Institute
of Trade and Economics
of Kyiv National University
of Trade and Economics

У статті розглянуто питання розвитку малого бізнесу під час поширення коронавірусної хвороби, проблеми, що стають на шляху провадження діяльності підприємств. У зв'язку з ужитими карантинними заходами суб'єкти господарювання, особливо у частині малого бізнесу, були вимушені припинити ведення своєї діяльності на період локдауну. Виникли нетипові операції в бухгалтерському й податковому обліку, що пов'язані з нарахуванням заробітної плати під час простою, здійсненням амортизаційних відрахувань виробничого обладнання, яке також не використовується через карантин, відображенням витрат на проїзд працівників до місця роботи у період заборони проїзду у громадському транспорті людей, що не працюють у невідкладних службах. Приведено приклади господарських операцій, указаних вище, й проводки, що повинні використовуватися у таких ситуаціях. Визначено місце внутрішньогосподарського контролю у період пандемії, його завдання й головні напрями перевірки.

Ключові слова: малий бізнес, підприємництво, пандемія, COVID-19, закон, карантинні заходи, бухгалтерський облік, внутрішньогосподарський контроль, простої, витрати, заробітна плата, амортизаційні відрахування.

В статье рассмотрены вопросы развития малого бизнеса во время распространения коронавирусной болезни, проблемы, которые имеют место на пути осуществления деятельности предприятий. В связи с принятыми карантинными мероприятиями субъекты хозяйствования, особенно в части малого бизнеса, были вынуждены прекратить ведение своей деятельности на период локдауна. Возникли нетипичные операции в бухгалтерском и налоговом учете, связанные с начислением заработной платы во время простоя, осуществлением амортизационных отчислений производственного оборудования, которое также не используется из-за карантина, отражением расходов на проезд работников к месту работы в период запрета проезда в общественном транспорте людей, которые не работают в неотложных службах. Приведены примеры хозяйственных операций, указанных выше, и проводки, которые должны использоваться в таких ситуациях. Определено место внутрихозяйственного контроля в период пандемии, его задачи и основные направления проверки.

Ключевые слова: малый бизнес, предпринимательство, пандемия, COVID-19, закон, карантинные мероприятия, бухгалтерский учет, внутрихозяйственный контроль, простой, расходы, заработная плата, амортизационные отчисления.

The article discusses the development of small businesses during the spread of coronavirus disease, the problems that have become in the way of the activities of enterprises. According to statistics, small business in Ukraine occupies about 80 percent of all operating enterprises. They are the ones who most of all suffered from the coronavirus, because it is extremely vulnerable to external factors, since it does not have enough funds and reserves to quickly adapt to new conditions of activity. The purpose of this article is to identify problematic aspects of accounting at small businesses in Ukraine against the background of the spread of coronavirus infection and to establish directions for the implementation of internal control during an exacerbation of the pandemic. In connection with the adopted quarantine measures, business entities, especially in the part of small business, were forced to stop conducting their activities for the period of the introduction of the lockdown or improve it, which led to a change in the type of economic activity. In connection with the spread of coronavirus disease, a number of laws were passed that prevented the spread of coronavirus disease and related to small businesses. As a result, atypical transactions arose in accounting and tax accounting related to payroll during downtime, the implementation of depreciation deductions for production equipment that is also not used due to quarantine, reflection of the cost of travel of employees to the place of work during the period of prohibition of travel on public transport people who do not work in emergency services. The article provides examples of the business transactions mentioned above and the transactions that should be used in such situations. With all this, it is necessary to carry out internal control, which will allow assessing the activities of the enterprise, the veracity and legality of the introduction of accounting and tax accounting. Control will help improve the efficiency of accounting, reduce shortcomings and errors, help find reserves for improving operations, and also help avoid fines, because unnecessary expenses in a pandemic can lead to losses.

Key words: small business, entrepreneurship, pandemic, COVID-19, Law, quarantine measures, accounting, internal control, downtime, costs, wages, depreciation.

Постановка проблеми. На сучасний стан та розвиток економіки у цілому та окремих її частин значний вплив справила ситуація у світі з пандемією, викликана спалахом коронавірусної інфекції COVID-19. Упродовж 2020 р. світова економіка, у тому числі й українська, зазнала значного падіння. Необхідною умовою для функціонування підприємств стало пристосування до змін, що трактують нововведені закони, прийняті з метою посилення

боротьби з коронавірусом. Оскільки малий бізнес україні уразливий до зовнішніх чинників, він потерпів особливого краху. У структурі українського підприємництва ця ланка займає понад 80% від загальної кількості підприємств, тому фінансовий бік держави став україні нестабільним.

В умовах сьогодення українське законодавство було вимушене прийняти низку законів, які з метою посилення карантинних заходів позбав-

ляли права функціонування підприємств деяких видів економічної діяльності на певний період часу, встановлювали обмеження щодо шляхів реалізації продукції й ін. У зв'язку із цим підприємствам стало необхідно слідкувати за нововведеннями, вчасно й правильно приймати рішення щодо здійснення обліку діяльності, правильно нараховувати суми податків, заповнювати та подавати звітність. Переліченими завданнями займається служба внутрішнього контролю, яка забезпечує контроль над функціонуванням суб'єкта господарювання відповідно до всіх вимог чинного нормативного законодавства, адже у зв'язку з пандемією бухгалтерський та податковий облік потребує особливої уваги, оскільки з'явилося багато нестандартних ситуацій, які потребують правильного відображення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Дана тема була розглянута багатьма вітчизняними виданнями, що стосуються бухгалтерського обліку та контролю над дотриманням усіх законів на підприємствах малого бізнесу.

Наприклад, бухгалтери-експерти видання «Головбух» приділили багато уваги питанням обліку й оподаткування, кадрам та охороні праці в період пандемії. Ці статті були написані Ганною Чернишовою, Тарасом Шерийом, Тетяною Нижник, Іриною Петрусенко, Альоною Лебедик та ін. Стаття «Як бізнесу працювати в умовах карантину» [1] розкриває основні питання, що стосуються малого бізнесу, у тому числі у період дії карантину на території України, порядок перевірок Державною податковою службою, вказує на основні моменти щодо звільнення від сплати єдиного соціального внеску й деяких податків фізичних осіб – підприємців.

Наталія Васильченко у статті «Коронавірус: що вчинити саме зараз, аби не втратити фірму» [2] наводить приклади щодо дій у період кризового становища підприємств у зв'язку з пандемією, які можуть статися під час розрахунків із покупцями або постачальниками, орендодавцями й орендарями.

Альона Лебедик у дослідженні «Витрати в період карантину: чи можна перетягнути у податковий облік» [3] наводить кореспонденцію рахунків бухгалтерського обліку, які поширені у період карантинних заходів. У своїй доповіді вона наводить приклади щодо обліку витрат на заробітну плату працівників, що перебувають в простій у зв'язку з посиленням карантинних заходів, утримання приміщень, нарахування амортизації на виробниче обладнання, яке не використовується у період дії локдауну та ін.

Особливу увагу необхідно приділити прийнятим законам, що стосуються малого бізнесу в період пандемії. Так, згідно із Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на забезпечення додатко-

вих соціальних та економічних гарантій у зв'язку з поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19)» № 540 [4], з 2 квітня діють нові розміри доходів «єдинників» I–III груп. Інший Закон України «Про надання допомоги застрахованим особам на період здійснення обмежувальних протиепідемічних заходів, запроваджених із метою запобігання поширенню гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2» [5] спрямований на підтримку малого бізнесу у «червоних» зонах карантинних обмежень.

Постановка завдання. Метою дослідження є виявлення проблемних аспектів проведення обліку на підприємствах малого бізнесу в Україні на тлі поширення коронавірусної інфекції та встановлення напрямів здійснення внутрішньогосподарського контролю в період загострення пандемії.

Згідно з поставленою метою дослідження, необхідно вирішити такі завдання:

- виявити проблеми, з якими зіткнулися підприємства у зв'язку з поширенням коронавірусної хвороби;
- обґрунтувати необхідність запровадження законів, що стосуються малого підприємництва у період пандемії;
- охарактеризувати наявні забезпечення й гарантії малому бізнесу з боку державної влади;
- установити кореспонденцію рахунків, що повинна застосовуватися під час проведення операцій, які пов'язані з поширенням COVID-19;
- визначити основні напрями здійснення внутрішньогосподарського контролю малого бізнесу в умовах пандемії.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Розвиток малого бізнесу є необхідною передумовою для створення стабільної економіки держави, оскільки він займає велику частину всього підприємництва й залучає до праці велику кількість громадян. Сьогодні у світі склалася така ситуація, за якої малий бізнес зазнав чималих збитків. Він потерпів більше, ніж великі підприємства, оскільки менш пристосований до змін, у своєму арсеналі він має менші ресурсні забезпечення, а резервний капітал, що може бути спрямований на зменшення негативних наслідків, спричинених пандемією, здебільшого відсутній узагалі.

Майже всі види малого бізнесу потерпіли через COVID-19. Ресторани, магазини не першої необхідності, розважальні заклади, заклади культури й інші малі підприємства були вимушені закритися через непристосування до умов пандемії.

У зв'язку із цим велика кількість підприємств дещо змінила свій вид діяльності. Так, наприклад, ресторани почали доставляти страви своїм покупцям кур'єрською доставкою. У разі здійснення цієї діяльності необхідно мати код КВЕДу 56.10 «Діяльність ресторанів, надання

послуг мобільного харчування». У період поширення коронавірусної інфекції популярності набула торгівля захисними масками, рукавичками й антибактеріальними засобами. Для законності здійснення продажу цих предметів необхідно зареєструвати КВЕД 46.46 «Оптова торгівля фармацевтичними товарами». Тому у зв'язку з поширенням зміни виду діяльності для пристосувань до нововведень у період пандемії необхідним напрямом внутрішньогосподарського контролю є перевірка правильності реєстрації та вибору нового виду діяльності згідно з класифікатором, а також перевірка на предмет здійснення діяльності, що не зазначена у Єдиному державному реєстрі.

Ще одним напрямом здійснення внутрішнього контролю у період дії карантинних заходів є перевірка здійснення нарахувань єдиного соціального внеску на фонд оплати праці, правильність його розрахунку й терміни сплати. Хоча відповідно до п. 9-11.1 Закону України № 2464 були скасовані штрафні санкції за несвоєчасну сплату внеску й відмінене нарахування пені із сум недоплаченого ЄСВ у період з 01 березня 2020 р. до 31 травня 2020 р., іншим законодавчим документом, а саме Кодексом законів про працю України, скасування штрафів не передбачено. Таким чином, у разі несплати єдиного соціального внеску під час виплати заробітної плати працівникам суб'єкт господарювання отримує штраф у розмірі 10 мінімальних заробітних плат.

Внутрішньогосподарський контроль повинен бути також спрямований на перевірку дотримання нововведених законів. Оскільки для запобігання поширенню коронавірусної інфекції урядом було прийнято низку нормативних документів, які стосувалися й малого бізнесу, необхідно проводити як контроль бухгалтерського обліку, так і контроль дотримання правил у сфері збуту своєї продукції, товарів або послуг.

Так, у 2020 р. були встановлені обмеження щодо діяльності підприємств, режиму їх роботи, кількості відвідувачів, що одночасно перебувають у приміщенні, та ін.

Постановою Кабінету Міністрів України від 11 березня 2020 р. № 211 та від 02 квітня 2020 р. № 255 було прийнято рішення про заборону відвідування закладів освіти, роботи суб'єктів господарювання, які передбачають приймання відвідувачів, зокрема закладів громадського харчування

(ресторанів, кафе тощо), торговельно-розважальних центрів, інших закладів розважальної діяльності, фітнес-центрів, закладів культури, торговельного і побутового обслуговування населення, регулярні та нерегулярні перевезення пасажирів автомобільним транспортом у міському, приміському, міжміському, внутрішньообласному та міжобласному сполученні й ін. [6].

Дане обмеження не могло бути проігнороване, оскільки в Україні відбувся зріст інфікованих хворобою, що могло б спричинити колапс у медичній системі країни. У цьому разі внутрішній контроль повинен бути спрямований на перевірку дотримання вимог щодо кількості відвідувачів закладу та дотримання чітких правил із проведення дезінфікуючих заходів.

У зв'язку з ужитими заходами на рівні держави підприємства могли б позбавитися працівників, адже кожен із них повинен якимось добиратися до роботи. Через це існує декілька способів вирішення даної проблеми:

- суб'єкт господарювання може заключити договір із перевізником, за цієї умови дана операція буде відображатися в обліку за кореспонденцією, що наведена в табл. 1;

- суб'єкт господарювання може використовувати службовий автомобіль для перевезення працівників. За такої ситуації в обліку будуть відображатися операції, наведені у табл. 2.

- суб'єкт господарювання може вирішити компенсувати частину або загальну вартість витрат на проїзд у таксі. Операції, що необхідно відобразити бухгалтеру в обліку, наведено в табл. 3.

- у разі якщо працівник добирається на роботу власним автомобілем, а суб'єкт господарювання бажає у період дії карантинних заходів компенсувати ці витрати, застосовується та ж кореспонденція рахунків, що наведена вище у табл. 3.

Важливо здійснювати внутрішній контроль над обліком вищеприписаних операцій, адже вони є нетиповими, а тому можуть мати значні порушення.

У зв'язку з уведенням жорстких карантинних заходів було прийнято низку нововведень, зокрема й у податковому законодавстві, які змогли б знизити ступінь падіння економіки держави та підтримувати підприємців та їхню діяльність.

Згідно із Законом № 540-ІХ, збільшено граничні обсяги доходу, які надають право суб'єктам госпо-

Таблиця 1

Відображення в обліку послуг із перевезення працівників у період карантинних заходів

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		Дебет	Кредит
1	Відображено у складі витрат послуги з перевезення працівників у період дії карантинних заходів	91, 92, 93, 94	631 або 685
2	Відображено податковий кредит із ПДВ (якщо йдеться про платника податку на додану вартість)	641	631 або 685
3	Оплачено кошти перевізнику за надані послуги з перевезення працівників	631 або 685	311

Таблиця 2

Відображення в обліку перевезення працівників службовим автомобілем у період карантинних заходів

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		Дебет	Кредит
1	Списано паливо у зв'язку з перевезенням працівників у період дії карантинних заходів	91, 92, 93, 94	203
2	Нараховано амортизацію службового автомобіля	91, 92, 93, 94	131
3	Нараховано заробітну плату водієві, що здійснював перевозку працівників	91, 92, 93, 94	661
4	Утримано із заробітної плати водія: – ПДФО – військовий збір	661 661	641 642
5	Нараховано ЄСВ на ФОП водія	91, 92, 93, 94	651
6	Виплачено заробітну плату водію	661	311
7	Сплачено суми: – ПДФО – військового збору – ЄСВ	641 642 651	311 311 311

Таблиця 3

Відображення в обліку компенсації працівникам за проїзд у таксі в період карантинних заходів

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		Дебет	Кредит
1	Нараховано грошову компенсацію працівникові за витрати на проїзд у таксі в період карантину	91, 92, 93, 94	661
2	Утримано із заробітної плати водія: – ПДФО – військовий збір	661 661	641 642
3	Нараховано ЄСВ на ФОП працівника	91, 92, 93, 94	651
4	Виплачено заробітну плату працівнику	661	311
5	Сплачено суми: – ПДФО – військового збору – ЄСВ	641 642 651	311 311 311

дарювання застосовувати спрощену систему оподаткування, обліку та звітності [7].

У табл. 4 наведено граничні суми доходів I–III груп єдиноподатників до та після прийняття Закону № 540-IX.

Також органам місцевого самоврядування було дозволено внести зміни до величини ставки єдиного податку для платників I та II груп. Деякі місцеві ради прийняли рішення зменшити ставку податкового зобов'язання до 0% для підприємців, робота яких заборонена в межах карантинних заходів. Таке рішення було прийняте в міських радах таких міст, як Вінниця, Житомир, Чернігів, Львів, Чернівці та Черкаси.

Наприклад, Вінницька міська рада прийняла рішення знизити ставки до 0% деяких місцевих податків на час жорсткого карантину, ці дані відображено у табл. 5. Також у Вінниці на деякий час звільнили підприємців від орендної плати за користування комунальним майном.

Закон України «Про соціальну підтримку застрахованих осіб та суб'єктів господарювання на період здійснення обмежувальних протиепідемічних заходів, запроваджених із метою запо-

бігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2» [8] був спрямований на підтримку бізнесу, у тому числі й малого, шляхом виплати одноразової допомоги у розмірі до 8 тис грн суб'єктам господарювання, які не змогли проводити свою діяльність у період дії карантинних заходів з 08 січня по 24 січня 2021 р.

Аналогічний законопроект № 5300 був зареєстрований 24 березня 2021 р., за яким пропонується виплатити за рахунок коштів місцевих і державного бюджетів одноразову допомогу у тому ж розмірі (8 тис грн) у разі запровадження додаткових обмежувальних протиепідемічних заходів.

Виплату одноразової допомоги, що призначена працівникам, необхідно обов'язково відобразити в бухгалтерському обліку. У загальному вигляді буде застосовуватися кореспонденція рахунків, наведена в табл. 6. Слід зазначити, що для цієї операції не передбачено утримання ПДФО та військового збору, а також нарахування ЄСВ.

Під час вживаних карантинних заходів багато підприємств і фізичних осіб – підприємців потер-

Таблиця 4

Ліміти доходів за перебування на спрощеній системі оподаткування

Група	Сума граничних доходів	
	До підписання Закону № 540-ІХ	Після підписання Закону № 540-ІХ
I	300 000 грн	1 000 000 грн
II	1 500 000 грн	5 000 000 грн
III	5 000 000 грн	7 000 000 грн

Таблиця 5

Звільнення від сплати податків у Вінниці під час карантину

Відрахування, ставка яких становить 0% під час карантину	Терміни дії зниженої ставки
Єдиний податок для підприємців I та II груп	Квітень – травень 2020
Податок за землю	Березень 2020
Податок на об'єкти нежитлової нерухомості	Березень 2020
Оренда за користування нерухомим комунальним майном	Квітень – травень 2020
За договорами про встановлення земельного сервіту	Березень – квітень 2020

Таблиця 6

Облік перерахування працівникам одноразової допомоги від держави у зв'язку з карантинними заходами

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		Дебет	Кредит
1	Відображено нарахування одноразової «карантинної» допомоги працівнику	331	378
2	Відображено отримання одноразової «карантинної» допомоги, націленої на виплату працівникам	378	663
3	Здійснено виплату одноразової «карантинної» допомоги працівнику	663	311

пали від простоїв. У зв'язку із цим необхідно здійснювати контроль над операціями обліку цієї ділянки, адже, незважаючи на паузу у здійсненні діяльності, заробітну плату працівникам необхідно й надалі нараховувати.

Таким чином, у разі повного простою витрати на оплату праці необхідно відображати у складі інших витрат операційної діяльності, тобто за дебетом рахунку 949 й кредитом рахунку 661 під час її нарахування.

Проблемним напрямом обліку під час простою у зв'язку з карантинними заходами є здійснення амортизаційних відрахувань. Оскільки виробниче обладнання не використовується протягом певного періоду, є два варіанти ведення їх обліку під час карантину:

- консервування обладнання, яке знаходиться на простої у зв'язку з уживанням карантинних заходів;
- відображення амортизаційних відрахувань у складі інших витрат операційної діяльності, тобто проводкою: Дт 949 Кт 133.

Пандемія COVID-19 спрямувала підприємців до вдосконалення своєї діяльності й уважного ведення обліку, адже часто набирають чинності нові законодавчі акти, які спрямовані на боротьбу із хворобою та призводять до змін у функціонуванні бізнесу. Оскільки малий бізнес уразливий до зовнішніх чинників, необхідно здійснювати ретель-

ний контроль над нововведеннями та здійсненими операціями в обліку суб'єкта господарювання.

Висновки з проведеного дослідження. Отже, під час пандемії підприємці змушені робити багато нетипових операцій у своїй господарській діяльності: нараховувати й сплачувати заробітну плату працівникам, незважаючи на простої, здійснювати компенсації за витрати на дорогу до місця роботи під час повного локдауну, реєструвати заяви на отримання матеріальної допомоги працівникам та ін. У зв'язку із цим необхідною процедурою для провадження законного й достовірного обліку діяльності є здійснення внутрішньогосподарського контролю, який дасть змогу виконати оцінку діяльності підприємства, правдивості й законності його обліку. Це сприятиме підвищенню ефективності ведення бухгалтерського обліку, скоротить недоліки та помилки, допоможе знайти резерви поліпшення діяльності, а також уникнути штрафів, адже зайві витрати в умовах пандемії можуть призвести до збитків.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Шарий Т., Нижник Т., Петрусенко І. Як бізнесу працювати в умовах карантину. *Головбух*. 2020. № 11.
2. Васильченко Н. Коронавірус: що вчинити саме зараз, аби не втратити фірму. *Головбух*. 2020. № 14.
3. Лебедик А. Витрати в період карантину: чи можна перетягнути у податковий облік. *Головбух*. 2020. № 13.

4. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо перебігу процесуальних строків під час дії карантину, встановленого Кабінетом Міністрів України з метою запобігання поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19) : Закон України від 18.06.2020 № 731-ІХ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/731-20#Text> (дата звернення: 10.04.2021).

5. Про надання допомоги застрахованим особам на період здійснення обмежувальних протиепідемічних заходів, запроваджених із метою запобігання поширенню гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2 : Закон України від 30.03.2021. URL: <https://www.rada.gov.ua/news/Povidomlennya/5823.html> (дата звернення: 10.04.2021).

6. Про внесення змін до ПКабінету Міністрів України від 11 березня 2020 р. № 211 : Постанова від 02.04.2020 № 255. URL: https://ips.ligazakon.net/document/view/kp200255?an=43&ed=2020_04_02 (дата звернення: 10.04.2021).

7. З 8 січня в Україні починають діяти посилені карантинні обмеження. Урядовий портал. 2021. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/z-8-sichnya-v-ukrayini-pochinayut-diyati-posilenni-karantinni-obmezheniya> (дата звернення: 10.04.2021).

8. Про соціальну підтримку застрахованих осіб та суб'єктів господарювання на період здійснення обмежувальних протиепідемічних заходів, запроваджених із метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2 : Закон України від 09.04.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1071-20#Text> (дата звернення: 10.04.2021).

REFERENCES:

1. Sharyu T., Nyzhnyk T., Petrusenko I. (2020) Yak biznesu pratsyuvaty v umovakh karantynu [How businesses work in quarantine]. *Holovbukh*, no. 11.

2. Vasylychenko N. (2020) Koronavirus: shcho vchynyty same zaraz, aby ne vtratyty firmu [Coronavirus: what to do right now so as not to lose the company]. *Holovbukh*, no. 14.

3. Lebedyk A. (2020) Vytraty v period karantynu: chy mozhna peretyahnuty u podatkovyy oblik [Quarantine costs: can be transferred to tax accounting]. *Holovbukh*, no. 13.

4. Pro vnesennya zmin do deyakykh zakonodavchykh aktiv Ukrayiny shchodo perebihu protsesual'nykh strokiv pid chas diyi karantynu, vstanovlenoho Kabinetom Ministriv Ukrayiny z metoyu zapobihannya poshyrennyu koronavirusnoyi khvoroby (COVID-19). *Zakon Ukrayiny vid 18.06.2020 № 731-IX*. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/731-20#Text> (accessed 10 April 2021).

5. Pro nadannya dopomohy zastrakhovanyim osobam na period zdiysnennya обмежувальних протиєпідемічних заходів, запроваджених з метою запобігання поширенню гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2. *Zakon Ukrayiny vid 30.03.2021*. Available at: <https://www.rada.gov.ua/news/Povidomlennya/205823.html> (accessed 10 April 2021).

6. Pro vnesennya zmin do postanovy Kabinetu Ministriv Ukrayiny vid 11 bereznya 2020 r. № 211. *Postanova vid 02.04.2020 № 255*. Available at: https://ips.ligazakon.net/document/view/kp200255?an=43&ed=2020_04_02 (accessed 10 April 2021).

7. Z 8 sichnya v Ukrayini pochynayut' diyaty posylenni karantynni обмежувальні заходи. Урядовий портал. 2021. Available at: <https://www.kmu.gov.ua/news/z-8-sichnya-v-ukrayini-pochinayut-diyati-posilenni-karantinni-obmezheniya> (accessed 10 April 2021).

8. Pro sotsial'nu pidtrymku zastrakhovanykh osib ta sub'yektiv hospodaryuvannya na period zdiysnennya обмежувальних протиєпідемічних заходів, запроваджених з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2. *Zakon Ukrayiny vid 09.04.2021*. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1071-20#Text> (accessed 10 April 2021).

9. Pro vnesennya zmin do zakonodavstva Ukrainy shchodo zabezpechennya finansovoyi stablynosti ta bezpeky finansovoyi systemy Ukrainy v umovakh karantynu, vstanovlenoho Kabinetom Ministriv Ukrainy z metoyu zapobihannya poshyrennyu koronavirusnoyi khvoroby (COVID-19). *Zakon Ukrainy vid 18.06.2020 № 731-IX*. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/731-20#Text> (accessed 10 April 2021).